

POLITIET
TROMS POLITIDISTRIKT

Politidirektoratet

Postboks 8051 Dep
0031 OSLO
Norge

TROMS POLICE DISTRICT

Deres referanse:
(201604978)

Vår referanse:
201604104-2 008

Sted, Dato
Tromsø, 13.02.2017

**HØRING (201604978) - POLITIETS ADGANG TIL BRUK AV TVANG VED
RANSAKING AV DATASYSTEM FOR Å FÅ TILGANG VED BIOMETRISK
AUTENSTISERING**

Det vises til e-post fra Politidirektoratet 28.12.2016, vedlagt Justis- og beredskapsdepartementets høringsbrev og høringsnotat vedrørende foreslåtte endringer i straffeprosessloven (stpri) for å innføre hjemmel for bruk av tvang for å tilgang til innhold i datasystem ved bruk av biometrisk autentisering.

Troms politidistrikt slutter seg til departementets vurderinger om behovet for slik hjemmel. Erfaringsmessig forekommer det i et stort antall straffesaker at bevis, ofte av sentral betydning, befinner seg på mobiltelefon, ipad, datamaskin eller andre elektroniske informasjonsbærere. Ved politidistriktet har en ved flere anledninger vært borti problemstillingen med å få tilgang til informasjon på slike systemer der dette er adgangskontrollert ved bruk av passord, fingeravtrykk eller lignende.

Foranlediget av høringsnotatet, vil en herfra først gi en del generelle betraktninger til endringsforslaget, og deretter søke å gi innspill til noen av de spørsmål departementet særlig vil ha høringsinstansenes syn på, jf. notatets side 7.

Generelle merknader til endringsforslaget

Troms politidistrikt slutter seg som nevnt til departementets vurderinger om behovet for hjemmel som nevnt, jf. over. En er videre enig i at det er nødvendig å innføre en slik hjemmel relativt raskt, ved endring i någjeldende straffeprosesslov. Det vil etter vår mening være utilfredsstillende å avvente innføring av slik hjemmel til ikrafttredelse av ny straffeprosesslov.

Når det gjelder den konkrete utforming av forslaget til endringer i stpri. § 199a, synes denne godt dekkende for det som søkes oppnådd. En er herunder enig i at bestemmelsen bør gjøres teknologinøytral. En ser i denne sammenheng heller ikke behov for at begrepet "biometrisk autentisering" defineres nærmere i lovteksten.

Troms politidistrikt

Retts- og påtaleenheten
Post: Postboks 6132, 9291 TROMSØ
Besøk: Stakkevollvegen 9

Tlf: 77 79 60 00
Faks: 77 79 75 81
E-post: post.troms@politiet.no

Org. nr.: 974 769 425
Giro: 7694.05.08033
www.politi.no

Imidlertid finner en grunn til å be departementet vurdere om adgangen til slik tvangsbruk bør begrenses til "datasystemer", eller om også lagringsmedier bør omfattes. En er oppmerksom på at det allerede er på markedet harddisker og minnepinner som må autentiseres biometrisk (med fingeravtrykk) før innholdet kan åpnes ved hjelp av datamaskin, nettbrett eller lignende. For å unngå tvil om hvorvidt slike lagringsmedier isolert sett kan betraktes som "datasystem", ber en departementet vurdere å ta med begrepet "lagringsmedier" i lovteksten i tillegg. Det er å anta at utbredelsen av lagringsmedier som krever autentisering før bruk vil øke i tiden som kommer.

Spørsmålet om kompetanse

Når det gjelder spørsmålet om kompetanse til å beslutte bruk av tvang, mener en herfra at denne bør legges til politiets tjenestepersoner som foretar den aktuelle ransakingen. For det første er en enig med departementet i at det her er flere likhetstrekk med å for eksempel fysisk fjerne en person som sperrer adgangen til et fysisk sted, eller for eksempel med makt å ta fra en mistenkt en nøkkel for å få adgang til oppbevaringsboks, bopel eller lignende. Dette er tvangsbruk som i dag ligger godt innenfor tjenestepersonenes kompetanse i forbindelse med ransaking.

En vil videre tilføye at adgang ved biometrisk autentisering ofte kompliseres ved et ikke ubetydelig tidspress. Flere datasystemer, herunder særlig iphone, har tidsbegrensninger for hvor lenge fingeravtrykkslåsen kan benyttes for å åpne telefonen. For iphone er dette tidsvinduet etter det en erfarer 48 timer siden telefonen sist var åpen, og brukeren vil muligens allerede nå, og sannsynligvis i fremtiden, også selv kunne definere et kortere tidsrom. I mange tilfeller vil en ved beslag av telefoner o.l. ikke kunne vite når denne sist var åpnet, og det kan da haste meget med å gjennomføre åpning for å unngå at fingeravtrykkslåsen deaktiveres av telefonen, slik at denne bare kan åpnes med kode. Dermed vil formålet med adgangen være forpurret, idet siktede ikke kan pålegges eller tvinges til å oppgi låsekoden.

For å motvirke dette i størst mulig grad, er det avgjørende at kompetansen til å beslutte tvangsbruk ligger nærmest mulig beslagstidspunktet, slik at tvangsbruken kan iverksettes uten tidsspille. Det vil i praksis alltid haste. En primærkompetanse hos tingretten vil på denne bakgrunn være formålsløs, siden hastekompetanse (for eksempel hos påtalemyndigheten) på grunn av tidspresset så godt som alltid vil måtte benyttes.

En vil på denne bakgrunn foreslå at kompetansen legges til politiets tjenestepersoner, eventuelt til påtalemyndigheten med hastekompetanse tillagt tjenestepersonen.

Spørsmålet om hvem kompetansen bør gjelder ovenfor

Herfra er en av den oppfatning at hjemmelen for å benytte tvang bør gjelde ovenfor "enhver", jf. høringsnotatet. I praksis vil ventelig behovet for å anvende tvang overfor andre enn siktede oppstå relativt sjelden, men det bør herfra vurdert likevel være slik adgang. Dette samsvarer etter vår mening godt med den någjeldende stprl. § 199a, som oppstiller straffansvar også for tredjemann som ikke medvirker til å gi adgang til datasystemer. Som for siktede vil tvangsbruken også overfor andre gjennomgående være beskjedne, og sammenlignbar med tvangsbruk som det allerede nå er hjemmel til overfor tredjemann. Slik bruk må i alle tilfeller undergis en forholdsmessighetsvurdering, som kan tenkes å falle annerledes ut overfor tredjemann enn overfor siktede selv.

Med hilsen

Einar Sparboe Lysnes
Politiinspektør
Leder Felles Påtaleenhet

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Saksbehandler:
Politiadvokat Frode Stock